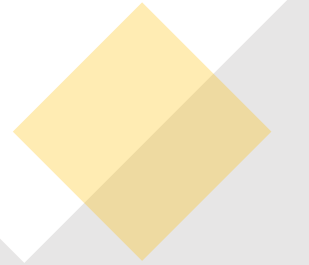
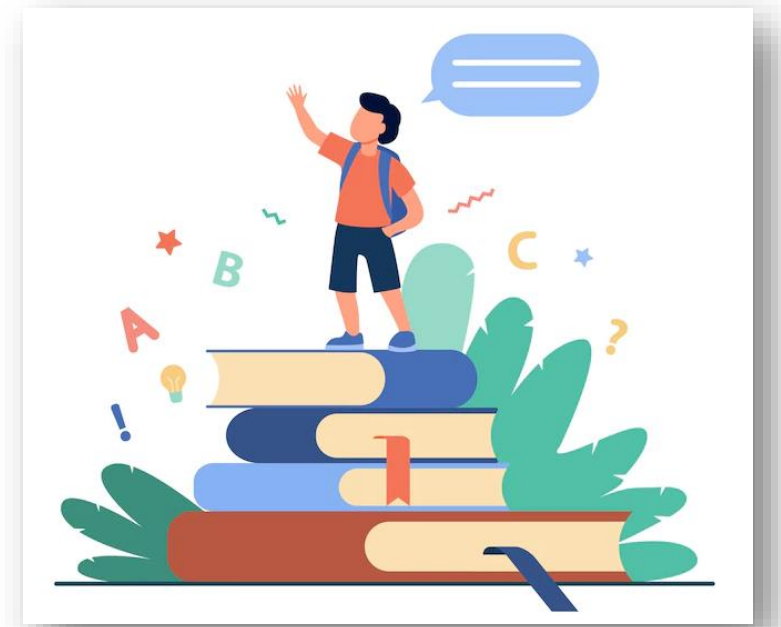

Üstün Yetenekliler

Zeka Nedir?

- Bireyin gerek sorunları çözerken gerek çevreye uyum sağlarken var olan tüm yetenek ve becerilerini kullanması ile ortaya çıkan düzeydir.

Üstün Zeka Nedir?

- Üstün zekalılar, geçerli ve güvenilir zekâ testlerinde sürekli olarak 130 ve daha yukarı zekâ bölümü (ZB) sağlayan; kendi yaşitlarından rastgele seçilmiş bir kümenin %98'inden üstün olanlara verilen addır.

Üstün Yetenek Nedir?

- I. Özel Eğitim Konseyi'nde üstün yetenekliler, genel veya özel yetenekliler açısından yaşitlarına göre yüksek düzeyde performans gösterdiği, konunun uzmanları tarafından belirlenmiş kişilerdir, şeklinde tanımlanmıştır(MEB, 1991).

- Üstün zekalı çocuklar geçerli ve güvenilir zeka testlerinde sürekli olarak 130 ve daha yukarı zeka bölümü sağlayan, kendi akranlarından rastgele seçilen bir grubun % 98'inden üstün olan çocuklar şeklinde tanımlanmaktadır
- Üstün yetenekli çocuklar ise zeka, yaratıcılık, artistik yetenek ve liderlik kapasitesinde ya da özel akademik alanlarda yüksek performans gösteren ve bu tür yeteneklerini geliştirmek için okul tarafından sağlanmayan hizmet ya da faaliyetlere gereksinim duyan çocuklar olarak ifade edilmektedir

Üstün Zeka ve Üstün Yeteneğin Nedenleri

- *Üstün yetenekli olma nedeni kesin olarak bilinmemekle birlikte genetik yapının ve çevresel uyarıcıların önemli olduğu vurgulanmaktadır.*
- *Bireyin genetik aracılığıyla getirmiş olduğu özelliklerin şekillenmesinde öncelikle aile olmak üzere okul, arkadaş çevresi, çocuğa sunulan imkanlar önemli rol oynamaktadır*

Üstün Zekalı ve üstün Yetenekli Çocukların Özellikleri

- Gelişimin tüm alanlarında yaştlarının ilerisindedirler.
- Erken yürür, erken konuşur, okumayı erken yaşta öğrenirler.
- Sürekli soru sorarlar, meraklıdırlar.
- Zihinsel ve fiziksel olarak büyük bir enerjiye sahiptirler.
- Öğrenme ve bilgiye sürekli açlık duyarlar.
- Çabuk öğrenme, kavrama ve akılda tutma özellikleri vardır.

Üstün Zekalı ve üstün Yetenekli Çocukların Özellikleri

- İlgi alanları geniştir.
- Karmaşık problemler çözmekten hoşlanırlar.
- Sorumluluk duyguları kuvvetlidir.
- Gözlem güçleri vardır.
- Genelleme ve soyutlama yaparak bilgilerini başka alanlara aktarabilirler.
- Sebep-sonuç ilişkisine ilgi duyarlar.

Üstün Zekalı ve üstün Yetenekli Çocukların Özellikleri

- Azimli ve sebatlıdırlar.
- Kendilerine güvenleri tamdır
- Espri yetenekleri vardır.
- Duyarlıdırlar, başkalarına karşı empati duyarlar.
- Güçlü bir konsantrasyona sahiptirler.
- Liderlik özellikleri vardır.
- Amaçlarına ulaşmaktan ve başarıdan zevk duyarlar.

Üstün Zekalı ve üstün Yetenekli Çocukların Özellikleri

- Orijinal ve eleştirel düşünceye sahiptirler.
- Başkalarıyla kolayca işbirliği yaparlar.
- Alçak gönüllüdürler, başkalarına yardım etmekten hoşlanırlar.
- Çalışkandırlar.
- Yaratıcılık ve mucitlik özellikleri vardır. Bu özellikler sadece üstün zekalı ve özel yetenekli çocuklarda bulunur.

Üstün Yetenek

Yaraticılık

Motivasyon

Nasıl Gözlemlenir?

Üstün Yetenek

- Yüksek düzeyde soyut düşünebilme
- Sözel ve sayısal mantık yürütme
- Uzamsal ilişkiler, bellek ve sözcük akıcılığı
- Yeni durumlara uyum gösterme ve yön verme
- Bilgilerin hızlı, sağlıklı ve seçici olarak hatırlanması
- Genel yeteneklerin çeşitli birleşimlerini sanat, liderlik, yönetim gibi performans alanlarına uygulayabilme kapasitesi

Yaratıcılık

- Düşüncelerin **akıcı, esnek ve özgün** olması
- **Deneyime açık** olma
- Başkalarının düşünce ve ürünlerindeki **yeniliğe ve değişikliğe karşı alıcı** olma
- Ayrıntıya, düşünce ve maddelerin estetik niteliklerine **duyarlı** olma

Motivasyon

- Belirli bir problem veya çalışma alanına karşı yüksek düzeyde **ilgi, heves, hayranlık, bağılılık duyma** kapasitesi,
- **Azimli, sabırlı, kararlı olma, çok çalışabilme** ve kendini belirli bir işe **adayabilme** kapasitesi,
- Önemli bir işin üstesinden gelebileceğine ilişkin **özgüvene** ve **başarma güdüsüne** sahip olma.

Üstün Yetenekli Birey

- 21. yüzyılın bilgi ve yaratıcılığa dayalı rekabet dünyasında üstün yetenekliler bilim, teknoloji, sanat, iş ve hizmet alanlarında, genel anlamda uygarlığa katkıda bulunabilecek bireylerdir.
- Dünyadaki hızlı değişimler; eğitim ve iş piyasasında yaratıcı ve problem çözme yeteneği güçlü bireylerin önemini daha da arttırmaktadır.

Zihinsel Özellikleri

- Çeşitli alanlarda özel yetenekleri vardır.
- Yoğun motivasyon gösterebilirler.
- Gelişim basamaklarını yaşitlarından önce tamamlarlar.
- Sürekli soru sorarlar, meraklıdırlar.
- Ayrıntılara dikkat ederler.
- Kendisinin seçtiği konuda veya ilgi alanlarında bağımsız çalışabilirler.
- Çabuk ve kolay öğrenirler, kavrama ve akılda tutma süreleri yüksektir.
- Birbirini takip eden konular, olaylar dizisi karşısında sonraki adımı tahmin edebilirler.
- Derin ve geniş ilgi alanlarına sahiptirler.
- Bir alanda öğrendiği konu ile bir başka alanda öğrendiği onu arasında akla yatkın ilişkiler kurabilirler.
- Kelime dağarcıkları zengindir.

Zihinsel Özellikleri

- Kelimeleri doğru telaffuz eder, yerli yerinde kullanırlar.
- Akıcı bir konuşmaları vardır.
- Bildiklerini, düşündüklerini yaşitlarından daha iyi ifade edebilirler.
- Bir öykünün ya da paragrafın ana fikrini yaşitlarından daha çabuk bulup çıkarırlar.
- Neden sonuç ilişkilerini ve benzerliklerini yaşitlarından daha çabuk ayırt ederler.
- Karmaşık ve zor problemlerden hoşlanır ve yaşitlarının çözemediği problemleri çözebilirler.
- Ders başarıları yüksektir.
- Eleştirebilme yetenekleri yüksektir.
- Orijinal, yaratıcı ve girişkendirler.
- Başarılı oldukları alanda yüksek performans ve potansiyel kabiliyetlerini tek başına veya birleştirerek kendilerini gösterirler.

Sosyal Alandaki Özellikleri

- Kendilerine güvenir, kolaylıkla sorumluluk alabilirler.
- Yeni ve değişik durumlara kolay ve çabuk uyarlar.
- Sosyal etkinliklere katılmaktan hoşlanırlar.
- Duyarlıdırlar; empati yetenekleri gelişmiştir.
- Grup içinde lider olurlar.
- Grubun ilerisindedirler; yetişkinlerle iletişime girmeyi tercih ederler.
- Başkalarıyla kolayca işbirliği yaparlar.
- Genelde alçak gönüllüdürler; başkalarına yardım etmekten hoşlanırlar.
- Sınıf arkadaşları tarafından yeni fikir, bilgi kaynağı ve grup lideri olarak görülürler.

Sosyal Alandaki Özellikleri

- Okula severek giderler.
- Çalışkandırlar; amaçlarına ulaşmaktan ve başarıdan zevk duyarlar.
- Güçlü bir konsantrasyona sahiptirler.
- Azimli ve sabırlıdırlar.
- Sorumluluk duyguları gelişmiştir. Sorumluluk almayı çok ister ve bunu yerine getirmekten hoşlanırlar.
- Espri yetenekleri vardır; fıkra anlatmaktan hoşlanırlar.
- Yaratıcı öyküler anlatır ya da yazarlar.
- Değişik konularda okur ve zor metinleri okumaktan keyif alırlar.
- Sosyal problemlerde araştırma, uygulama, hipotez oluşturma anlamlı sonuçlara varma, yazılı ya da sözlü sunuların sonuçlarını etkin bir biçimde düzenleme yeteneğine sahiptirler.

Müzik Alanındaki Yetenek Özellikleri

- Ritim ve melodiye diğer çocuklardan fazla tepkide bulunurlar.
- Müzik parçaları bestelemeye büyük istek ve çaba gösterirler,
- Başkaları şarkı söylerken onlara katılmaktan hoşlanırlar.
- Duygu ve düşüncelerini anlatmak için sık sık müziği araç olarak kullanırlar.
- Çeşitli müzik aletleri ile ilgilenir, onları çalmayı denerler.
- Dinlediği şarkıyı kısa zamanda öğrenir, anlamlı ve uygun şekilde söylerler.

Resim Alanındaki Yetenek Özellikleri

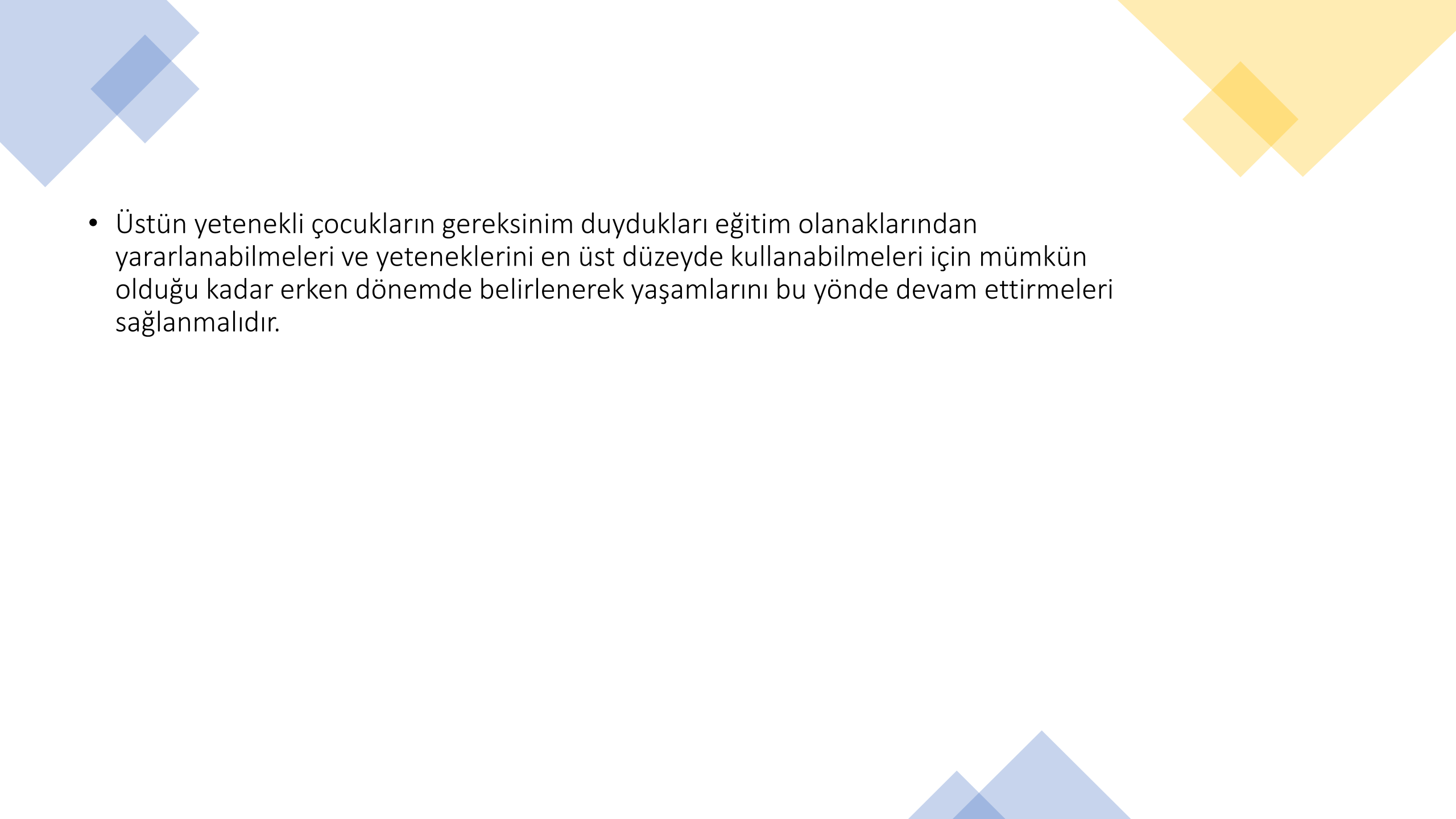
- Çeşitli konularda ve diğer çocukların yaptığından değişik çizimler yaparlar.
- Resimlere derinlik verir ve parçalar arasında uygun oranlar kullanırlar.
- Resim yapmayı ciddiye alır ve bundan haz duyar ve buna çok zaman harcarlar.
- Diğer insanların yaptığı resim çalışmalarına ilgi duyarlar.
- Diğerlerinin eleştirilerinden hoşlanır ve yeni şeyler öğrenirler.
- Resmi kendi yaşantılarını ve duygularını ifade etmek için başarılı bir şekilde kullanırlar.
- Çamur, sabun ve plastilin vb. yumuşak gereçlerle üç boyutlu figürler yapmaya özel bir ilgi gösterirler.

Matematik Alanındaki Yetenek Özellikleri

- Verilerin ele alınmasında, düzenlenmesinde göze çarpan yeteneğe sahiptirler.
- Orijinal yorumlar yaparlar, zihinsel işlevselliğe sahiptirler.
- Yazılı iletişimden ziyade sözlü iletişimi tercih ederler.
- Aynı problemi farklı yöntemlerle çözebilirler.
- Olağan dışı matematiksel işlemler yapar, gayret gerektiren olağandışı problemler sorarlar.
- Problemi kısa sürede çözer, uygulamaya, analize, senteze ve değerlendirmeye odaklanırlar.
- Matematiği başka kategorilere entegre edebilirler.
- Yanlış ve doğruyu seçme güçleri fazladır.
- İlgisiz gibi görünen işlemler arasında ilgi kurarlar.

Fen Alanındaki Yetenek Özellikleri

- Fikir ve hipotezleri test etmeye yönelik deneyler yaparlar.
- Fen ve teknik araçları kullanabilir ve bunlara vakıf olurlar.
- Yerinde ve yeterli veri seçer, bunlardan çıkarımlar yaparlar.
- Fikirleri hem niceliksel hem de niteliksel ifade edebilirler.
- Fen bilgisini toplumsal değişim için kullanır ve uygularlar.
- Bilimsel gözlem, veri toplama ve yorum yapma becerileri vardır.
- Problemlere yönelik duyarlılığa, yeni fikirler geliştirme yeteneğine ve değerlendirme yeteneğine sahiptirler.
- Yüksek düzeyde mekanik düşünme yeteneğine sahiptirler, uzay ilişkilerine ilgi duyarlar.
- Fen bilgisi konusunda otorite olan kaynakları tarar, fen raporlarını yorumlayarak bir ilgi zemini oluştururlar.

-
- Üstün yetenekli çocukların gereksinim duydukları eğitim olanaklarından yararlanabilmeleri ve yeteneklerini en üst düzeyde kullanabilmeleri için mümkün olduğu kadar erken dönemde belirlenerek yaşamlarını bu yönde devam ettirmeleri sağlanmalıdır.

Öğretmenin Rolü

- Farklı özelliklere ve gereksinimlere sahip olan, üstün yetenekli çocuklara eğitim veren öğretmenlerin etkili olabilmesi, bu çocukların farklılıklarını anlayabilmesi ve ihtiyaçlarını karşılayabilmesi için farklı olanların eğitimi konusunda olumlu bir felsefi yaklaşımı benimsemesinin yanı sıra, kişilik, mesleki ve öğretmenlik davranışları yönünden bazı özelliklere sahip olması gerekmektedir.

Öğretmenin Rolü

- Üstün yeteneklilerin, aşırı merak, yüksek motivasyon araştırma, orijinal fikirler üretme, duyarlılık, problem çözme ve yaşlılarından daha önce öğrenme yetenekleri göz önüne alındığında, teşvik edici ve hareket serbestliği sağlayan öğretmenlerin bu çocuklar için en cazip öğretmenler olduğu rahatlıkla söylenebilir

Öğretmenin Rolü

- Öğretmenler üstün yetenekli öğrenciler de dahil olmak üzere bütün öğrencilerin soru sormada uzman olmalarını sağlamalı, problem çözme ve karmaşık düşünmeyi geliştirme konusunda çaba sarf etmelidirler. İyi bir soru, öğrenmeyi artırıp, birçok soruyu da ortaya çıkarmalı ve cevap bulma isteği yaratmalıdır.

Bunları Biliyor muydunuz ?

- Albert Einstein'ın geri zekalı olduğu için okuldan atıldığını...?
- Öğretmenleri Edison'u, hiçbir şey öğrenemeyecek kadar aptal bulduklarını...?
- Müzik öğretmeninin Beethoven'a; "Besteci olması imkansız!" dediğini..?
- Abraham Lincoln'un askere Yüzbaşı olarak başlayıp er olarak terhis edildiğini...?
- Lionel Messi'nin 11 yaşındayken doktorları tarafından büyüme hormonu yetersizliği teşhisi konulduğunu ve futbol oynayamayacağını söylediklerini...?

Bişar Görür

Psikolojik Danışman

Şanlıurfa Rehberlik ve Araştırma Merkezi